

трудове литература по въпроса; **14.** Вж. напр. Тр. Радев. Обществените слоеве у спомоществателите на някои от най-ранните български старопечатни книги. - Год ББИ, т.У, 1956, с. 140-159; **15.** Описанието на използваните възрожденски издания правим по М. Стоянов. Българска възрожденска книжнина. Т.І. С., 1957 г.; **16.** В скоби даваме различните варианти на едно и също име, които се срещат в спомоществателските списъци на отделните издания.

ЗА ТЪРГОВСКАТА ДЕЙНОСТ И ОТНОШЕНИЯТА НА ХРИСТО Г. ДАНОВ С ЕМИГРАЦИЯТА В РУМЪНИЯ И БЕСАРАБИЯ ПРЕЗ 60-ТЕ ГОДИНИ НА XIX в.

Анна ИЛИЕВА

Дългогодишната дейност на Христо Г. Данов за напредъка на националната просвета, за културния и обществения прогрес неизбежно включва и усилията му за разпространение на българската книга сред емиграционните колонии отвъд Дунав. Връзките на най-голямото възрожденско книгоиздателство с този район са слабо проучени в сравнение с Македония и Одринско, което е логично на фона на културно-историческото значение на тези земи и пречките, които съпътстват издателя и сътрудниците му там.

В "Летоструй" за 1869 г. на въпроса: "Где сме ние българите?", Данов отговаря: почти 8-те милиона българи са пръснати в Мизия, Тракия, Македония и Сърбия и още във Влашко, Молдова, Бесарабия и Русия. Инородците ни там наброяват, според статийката, почти един милион, разселени "в много градове и села".¹ В бележките за "българските работи", съставяни от Данов за първите годишнини на календара-алманах, стореното от българите отвъд Дунав се вписва като неразделна част от живота на целокупния български народ. Още в първата годишнина исторически точно са описани масовите емигрантски вълни, причините за тях, формирането на многобройна българска емиграционна колония на север от голямата река.² Възможно е при съставянето на историческата справка Данов да е ползвал авторитетните препоръки на Марин Дринов, с когото по това време поддържа тесни приятелски отношения. С обективност, коректност и прецизен подбор се отличават и материалите за състоянието на българските колонии в Румъния и Бесарабия. Те включват сведения за състоянието на училищата, читалищата, културно-просветните дружества, храмовете в селища с компактно българско население, тяхното временно състояние, ежегодните промени на границата на 60-те и 70-те години на миналия век. Данов има възможност да ги наблюдава при честите си пътувания по тези места, използва и писаното в печата, който следи внимателно. Той приема с огорчение факта, че едва през 60-те години са отворени първите три български училища